

جلسه ۹

آشنایی با سایر پایگاههای اطلاعاتی داخلی و خارجی

در پایان این جلسه شما بایستی قادر باشید:

۱. با پایگاه اطلاعاتی ProQuest آشنا شده، برخی از مشخصات ویژگی های آن را توضیح دهید.
۲. با پایگاه اطلاعاتی و انتشارات Wiley Online Library آشنا شده، برخی از مشخصات ویژگی های آن را توضیح دهید.
۳. با انتشارات و موسسه اطلاعاتی Elsevier آشنا شده، و از زیر مجموعه آن پایگاه اطلاعاتی ScienceDirect را توضیح دهید.
۴. پایگاه اطلاعاتی Springer آشنا شده، برخی از مشخصات ویژگی های آن را توضیح دهید.
۵. با پایگاه اطلاعاتی SCImago آشنا شده، برخی از مشخصات ویژگی های آن را توضیح دهید.

خداوندا! توئی پروردگارم

همه از توست یا رب هرچه دارم

دکتر عبدا... مهدوی استادیار مدیریت اطلاعات سلامت دانشگاه علوم پزشکی اردبیل

مقدمه

تا قبل از پیدایش فناوری اطلاعات و ارتباطات، منابع علمی بصورت رسانه‌های خطی از جمله: کتب و مجلات به جامعه علمی و دانشگاهی عرضه می‌شد؛ اما ظهور این پدیده شکفت انگیز باعث شد، منابع علمی متنوع مبتنی بر فناوری‌های نوظهور بویژه وب جهان گستر www در قالب موتورهای جستجو و پایگاه‌های اطلاعاتی در اختیار کاربران قرار گیرد.

پایگاه‌های اطلاعاتی در واقع، منابعی مبتنی بر اینترنت و بویژه وب هستند که عمدتاً منابع علمی موردنیاز شامل: مقاله، گزارش، پایان نامه، رساله و فصول کتاب را در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهند.

أَنَّ رَجُلًا أَتَى سَيِّدَنَا رَسُولَ اللَّهِ (ص) فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَلَّمَنِي خُلُقًا يَجْمَعُ لِي خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ «فَقَالَ لَا تَكْذِبُ»

مردی به حضرت رسول خدا (ص) عرض کرد: به من اخلاقی بیاموزید که خیر دنیا و آخرت در آن جمع باشد، «حضرت فرمودند: دروغ نگو».

آشنایی با برخی از پایگاههای اطلاعاتی خارجی

۱. پایگاه اطلاعاتی ProQuest (<http://www.proquest.com>)
۲. پایگاه اطلاعاتی Wiley Online Library (<https://onlinelibrary.wiley.com>)
۳. پایگاه اطلاعاتی الزویور Elsevier (<https://www.elsevier.com>)
۴. پایگاه اطلاعاتی Science Direct (<https://www.sciencedirect.com>)
۵. پایگاه اطلاعاتی Springer (<https://www.springer.com>)
۶. پایگاه اطلاعاتی SCImago (<https://www.scimagojr.com>)

نقش پایگاه های علمی – استنادی

پایگاه های علمی- استنادی پایگاه هایی هستند که برای نمایه سازی نشریات ایجاد شده اند. پایگاه های استنادی این امکان را می دهند تا میزان استنادات و فهرست آنها را مشاهده نمود.

مثلاً کدام مقاله یا مجلات بیشترین استناد را دارند. بایستی از هر کدام از پایگاه های استنادی داخلی و خارجی در جای خود استفاده نمود؛ علاوه بر این، ارزیابی استنادات در این پایگاه ها بر اساس شاخص های مختلف علم سنجی انجام می شود که هر یک معایب و مزایای خاص خود را دارند.

نکته: هیچ یک از پایگاه های علمی- استنادی همه انتشارات را پوشش نمی دهد.

معرفی و آشنایی با پایگاه ProQuest

پایگاه اطلاعاتی ProQuest محصول شرکت آموزش و اطلاع رسانی بل و هاول است که یک راهنمای جهانی جهت رفع نیازهای اطلاعاتی میلیون ها محقق در همه سطوح و با هر میزان توانایی می باشد.

پروکوئست یک نظام اطلاع رسانی پیوسته است که به شکل خاصی طراحی شده و جستجوگر را قادر می سازد که فقط با یک کلیک اطلاعات تمام متن و تمام تصویر را از نشریات و مقالات و منابع دیگر در صفحه کار خود ببیند.

این پایگاه از سال ۱۹۸۳ به جمع آوری، سازماندهی و توزیع اطلاعات در بیش از ۱۶۰ کشور پرداخت، که منابع به زبان انگلیسی منتشر می شد. بعدها حاوی چکیده و همچنین بصورت ادواری ها و نشریات نیز گردید.

آشنایی با برخی از پایگاههای اطلاعاتی داخلی

پایگاه های اطلاعاتی داخلی شامل کلیه پایگاه هایی که در داخل ایران قرار دارند و بیشتر تمرکز آنها بر روی منابع فارسی زبان بوده و عبارتند از:

۱. اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی SID (<https://sid.ir/>)
۲. بانک اطلاعات نشریات کشور Magiran (<https://www.magiran.com>)
۳. پایگاه مقالات علمی کنفرانس و ژورنال Civilica (<https://civilica.com>)
۴. پایگاه مجلات تخصصی نور Noormags (<https://www.noormags.ir>)
۵. پرتال جامع علوم انسانی Ensani.ir (<http://ensani.ir/fa>)
۶. جویشگر علم نت Elmnet (<https://elmnet.ir>)

پایگاه اطلاعاتی و انتشارات

Wiley Online Library

موسسه جان وایلی و پسران John Wiley & Sons که به اختصار **وایلی** نیز نامیده می‌شود، ناشری بین‌المللی است که **تخصصش چاپ عناوین آکادمیک** می‌باشد. این موسسه محصولات بسیار متنوعی از قبیل کتاب، ژورنال و دایره‌المعارف را به صورت چاپی و الکترونیک منتشر می‌کند.

پس از ادغام John Wiley و Blackwell، تمامی مقالات و کتب این دو ناشر بزرگ در محیط آنلاین **Wiley Online Library** ارائه می‌گردد.

معرفی و آشنایی با پایگاه پروکوئست

امروزه در نتیجه مشارکت با ناشران گوناگون در سراسر دنیا نظیر... CRC Press, Emerald, Springer, Oxford، دسترسی به بیش از ۸۰۰۰ نشریه ادواری، روزنامه‌ها، تحقیقات کتابخانه‌ای و مراجع در قالب‌های مختلف و جستجو و دسترسی به متن کامل **حدود ۷۰۰،۰۰۰ عنوان پایان نامه** برای محققین توسط این پایگاه ممکن شده است.

آرشیو این پایگاه شامل میلیون‌ها صفحه اطلاعات در قالب بانک‌های اطلاعاتی تمام متن/تمام تصویر است که اطلاعات را در سه قالب **تمام تصویر، تمام متن، و متن و گرافیک** ارائه می‌دهد.

پایگاه اطلاعاتی Wiley Online Library

این ناشر با دسترسی به بیش از ۲۵۰۰ ژورنال با درجه علمی بسیار بالا و ارائه بیش از ۴ میلیون مقاله، ۲۱۰۰۰ کتاب آنلاین، صدها پایگاه داده، پروتکل و آثار مرجع **یکی از معتبرترین ناشرین الکترونیکی و بین‌المللی کتاب و ژورنال‌های علمی** می‌باشد. منابع موجود در Wiley online library عبارتند از:

1. Journals
2. Journal Backfiles
3. Online books and book series
4. Online reference works
5. Wiley interdisciplinary reviews
6. Current protocols lab manuals
7. Medicine databases
8. Chemistry Databases

موضوعات اصلی پروکوئست

- علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی، داروسازی و دندانپزشکی
- مراقبت‌های بهداشتی، کودکان، داروسازی، فیزیوتراپی، ارتباطات بین‌المللی
- علوم عمومی، تجارت آسیا، تجارت اروپا، صنعت ورزش و سرگرمی‌ها
- مهندسی و فناوری، تکنولوژی اطلاعات، علوم کامپیوتر، برق و مخابرات
- مدیریت، حسابداری، مالیات، بازرگانی و موضوعات وابسته
- علوم اجتماعی، روانشناسی و علوم تربیتی، نشریات مذهبی
- علوم کاربردی، بانکداری، فنون و نوآوری
- نشریات تحقیقی، نشریات آموزشی، مراجع عمومی و تحقیقات کتابخانه‌ای.

موسسه اطلاعاتی و تحلیلی الزویر

ELSEVIER

در آرم الزویر (از مشهورترین تصاویر دنیا)، پیرمردی را مشاهده می‌کنید که در حال چیدن انگور از یک تاک است. این تاک به دور یک درخت نارون پیچیده است. در بخش دیگر تصویر نوشته‌ای مشاهده می‌شود که به معنی «تنها نه» است.

در تاریخچه رسمی الزویر آمده است که این تصویر نشانگر رابطه ناشر و پژوهشگر است. درخت نارون نماد ناشر است. باید یک حمایت مستحکم برای تاک که نماد پژوهشگر است ایجاد کند تا میوه تولید شود.

۱۵

Wiley Online Library

همانگونه که اشاره شد انتشارات وایلی یکی از معتبرترین ناشرین آکادمیک دنیا، تقریباً با تمامی دانشگاه‌های معتبر بسته به رشته‌ها و سطح علمی خود با این ناشر در تعامل بوده و امکان دسترسی و دانلود مهمترین ژورنال‌ها و مقالات ISI این پایگاه را برای کاربران خود فراهم می‌آورند. برای جستجوی مدارک و منابع در این پایگاه روش‌های زیادی از جمله جستجوی ساده، جستجوی پیشرفته، مرور بر اساس موضوع منبع، مرور بر اساس حرف اول الفبای عنوان منبع و مرور بر اساس نوع منبع وجود دارد.

۱۶

انتشارات الزویر

انتشارات الزویر یک موسسه اطلاعاتی و تحلیلی است و یکی از بزرگترین ارائه‌دهندگان اطلاعات علمی، فنی مهندسی و پزشکی جهان می‌باشد. این انتشارات در سال ۱۸۸۰ میلادی به عنوان یک شرکت انتشاراتی که قسمتی از گروه RELX است و تا سال ۲۰۱۵ به عنوان Reed Elsevier شناخته می‌شد، تاسیس شد. از زیر مجموعه‌های این انتشارات می‌توان به Scopus, Mendeley, ScienceDirect اشاره کرد.

۱۷

انتشارات و موسسه اطلاعاتی Elsevier

نام موسسه Elsevier در سال ۱۵۸۰، زمانی که لوئیس الزویر شروع به فروختن کتاب به دانشجویان کرد مطرح شد. Elsevier یکی از اولین ناشرانی است که به چاپ مجلات علمی و شرح وقایع علمی پرداخته است. شعبه اصلی Elsevier Science در آمستردام هلند است. موسسه Elsevier یک ناشر چندرسانه‌ای پیشرو است. این شرکت محصولات و خدمات علمی، فنی پزشکی را در سراسر دنیا منتشر می‌کند. از جمله این خدمات می‌توان به پایگاه ساینس دایرکت اشاره کرد.

۱۸

تفاوت ساینس دایرکت و اسکوپوس با الزویر

- خیلی از دانشجویان به دنبال تفاوت ساینس دایرکت با اسکوپوس و الزویر هستند.
- در واقع ساینس دایرکت و اسکوپوس هر دو زیرمجموعه موسسه الزویر هستند. ساینس دایرکت ScienceDirect و اسکوپوس Scopus هر دو پایگاه‌های داده‌ای علمی با دسترسی اشتراکی هستند که صاحب آنها انتشارات الزویر Elsevier است، ولی ساینس دایرکت متن کامل محتوای الزویر را میزبانی می‌کند در حالی که اسکوپوس شامل چکیده‌ها و ارجاعات آماری محتواهای الزویر و دیگران می‌شود، لذا:
- ساینس دایرکت یک سایت انتشار است. جایی است که ژورنال‌ها مقالات اصلی کامل و پایانی خود را قرار می‌دهند.
 - اسکوپوس یک سایت نمایه‌سازی است که تنها شامل چکیده‌ها است.

۱۱

ScienceDirect یکی از بزرگترین کتابخانه‌های دیجیتال آنلاین در زمینه‌های علمی است.

همانگونه که قبلاً اشاره شد این کتابخانه محصول موسسه هلندی الزویر Elsevier بوده و در حدود ۱۲ میلیون مقاله از ۳۵۰۰ ژورنال آکادمیک، ۳۴۰۰۰ کتاب الکترونیکی، کتاب‌های مرجع و دست نوشته را شامل می‌شود

چکیده مقالات آزادانه در دسترس است، اما دسترسی به متون کامل بصورت PDF و برای نشریات جدیدتر HTML به طور کلی نیاز به اشتراک یا خرید برای مشاهده دارد.

۱۲

پایگاه اطلاعاتی اشپرینگر

انتشارات Springer در سال ۱۸۴۲ توسط ژولیوس اشپرینگر در آلمان تاسیس شد و در حال حاضر یکی از بزرگترین ناشران کتب علمی به شمار می‌رود. این انتشارات همچنین دومین ناشر بزرگ ژورنال‌های علمی (پس از الزویر) بوده و در حوزه‌های مختلف علمی، فنی و پزشکی به نشر مقالات می‌پردازد.

این انتشارات دارای یک سازمان انتشاراتی است که به انتشار کتب چاپی، کتب الکترونیکی و مجلات علمی پرداخته و موضوعات بسیار زیادی را تحت پوشش دارد.

۱۳

چاپ مقاله در الزویر Elsevier

الزویر محصولات و خدمات خود را در قالب دو بخش «علم و تکنولوژی» و «علوم بهداشتی» عرضه می‌کند.

این موسسه در عرصه علم و تکنولوژی از خدمات بیش از ۱۰ میلیون پژوهشگر از ۴۵۰۰ موسسه تحقیقاتی دولتی و دانشگاهی، آزمایشگاه‌های تحقیقاتی، کتابخانه‌ها، پژوهشگران، مولفان و ویراستارها در ۱۸۰ کشور و ،

در عرصه علوم بهداشتی از ۲۰ میلیون متخصص بهداشت، دانشجو، پژوهشگران پزشکی، شرکت‌های داروسازی، بیمارستان‌ها و موسسه‌های تحقیقاتی برخوردار است که اسناد این عده از همکاران در قالب ۳۵ زبان زنده دنیا در اختیار الزویر قرار می‌گیرد.

۱۴

پایگاه اطلاعاتی سایمگو SCImago

سایمگو SCImago یک پایگاه اطلاعاتی است که در سال ۲۰۰۸ توسط گروه تحقیقاتی سایمگو پدید آمد.

مقر اصلی این پایگاه در اسپانیا قرار دارد و با همکاری چندین موسسه اروپایی و دانشگاه گرانا در اسپانیا شکل گرفته است. به دلیل اینکه سایمگو خدمات خود را به رایگان در اختیار پژوهشگران قرار می‌دهد بسیار محبوب شده است. هم اکنون در حوزه علم سنجی پایگاه اطلاعاتی سایمگو یک مرجع به شمار می‌رود و امکان بررسی وضعیت علمی کشورها و نشریات را در اختیار کاربران قرار می‌دهد.

محصولات الکترونیکی

Springer Link یکی از بزرگترین و معتبرترین منابع اینترنتی در زمینه منابع علمی، فنی و پزشکی در دنیا می‌باشد. Springer Link از سال ۱۹۹۶ فعالیت خود را آغاز کرده است و تا به حال یک منبع اطلاعاتی برگزیده محققین در محافل، مؤسسات علمی و سایر مراکز علوم پایه می‌باشد.

در سال ۲۰۱۶ این پایگاه ۳۷۰ میلیون کاربر داشته است و همچنین ۵۰ هزار مؤسسه اعم از دانشگاه، کتابخانه و مؤسسه تحقیقاتی اشتراک این پایگاه را دریافت کرده اند.

پایگاه اطلاعاتی سایمگو

پایگاه اطلاعاتی سایمگو اطلاعات خود را از اسکوپوس می‌گیرد و به نوعی می‌توان گفت که برخی از اطلاعات اسکوپوس را به رایگان در اختیار عموم قرار می‌دهد. همچنین سایمگو به طور روزانه آپدیت می‌شود که این امر یکی از نقاط قوت آن است. این پایگاه اطلاعات علمی سال‌های ۱۹۹۶ به بعد را پوشش می‌دهد. از جمله امکانات سایمگو عبارتند از:

- امکان مقایسه تولیدات علمی کشورها با ارائه نمودارهای با کیفیت
- امکان جستجوی پیشرفته مجلات در حوزه‌های مختلف
- امکان رتبه بندی کشورها از نظر تولیدات علمی
- امکان رتبه بندی مجلات بر اساس چندین فاکتور

... محصولات الکترونیکی

- اشپرینگر پروتکل Springer Protocols مجموعه‌ای از پروتکل‌ها و دستورالعمل‌های لازم برای انجام گام به گام آزمایش در آزمایشگاه‌های تحقیقاتی است.
- اشپرینگر ایمج SpringerImages در سال ۲۰۰۸ راه اندازی شد و در حال حاضر مجموعه‌ای با بیش از ۱۰۸ میلیون تصویر در زمینه علمی، فناوری و دارو ارائه می‌دهد.
- اشپرینگر متریال SpringerMaterials در سال ۲۰۰۹ راه اندازی شد و یک پلت فرم برای دسترسی به پایگاه داده لندولت-بورن اشتاین از Landolt-Börnstein تحقیق و اطلاعات بر روی مواد و خواص آنها است.

شاخصه های رتبه بندی سایمگو

نظام رتبه بندی SCImago با تکیه بر بانک اطلاعاتی Scopus و ارائه شاخص های هفت گانه، مجلات علمی را به چهار دسته تقسیم می کند. تعدادی از این شاخصه ها عبارتند از:

SJR: این شاخص میزان اعتبار مجلات علمی را در گذار زمانی سه ساله بررسی می کند. تفاوت این شاخص با JCR آن است که تنها ارجاعات انجام گرفته در این بازه زمانی را اندازه نمی گیرد و اعتبار مجلاتی که به آن استناد کرده اند را نیز محاسبه و اعلام می کند، به این ترتیب به نظر می رسد بتوان این شاخصه را میانگین وزنی استنادات انجام گرفته به مقالات یک مجله در مقایسه با تعداد مقالات چاپ شده در آن در نظر گرفت.

۲۰

شاخصه های رتبه بندی سایمگو

H index: شاخص اچ ابزاری برای تشخیص پژوهشگران موفق و اثرگذار یک حوزه علمی از کسانی است که صرفاً مقالات زیاد چاپ کرده اند، بی آنکه توانسته باشند مقالات خود را پایه و اساس تحقیقات بعدی دانشمندان کنند.

به زبان ساده اگر بخواهیم اچ ایندکس را توصیف کنیم، وقتی گفته می شود اچ ایندکس یک محقق به مقدار H است یعنی حداقل H مقاله چاپ شده دارد که H بار توسط پژوهش های اصیل محققان دیگر مورد استناد قرار گرفته است.

به طور مثال وقتی می گویند اثرگذاری علمی یک ژورنال بر اساس اچ ایندکس عدد ۵ است، یعنی حداقل ۵ مقاله در آن چاپ شده که هر کدام ۵ بار توسط محققان و مقالات مجلات دیگر مورد استناد قرار گرفته است.

۲۱